

CZU 343.352

DOI 10.5281/zenodo.7885832

Vitalie JITARIUC,
dr.
PhD

PARTICULARITĂȚI METODOLOGICE PRIVIND INVESTIGAREA INFRAȚIUNILOR DE CORUPȚIE

Periculozitatea infracțiunilor de corupție se datorează faptului că acestea determină decăderea și dezintegrarea structurilor statale, discreditează și subminează autoritatea aparatului de stat. Infracțiunile de corupție au o răspândire largă, fiind comise, practic, în toate domeniile de activitate. Infracțiunile de corupție afectează, într-o anumită măsură, toate structurile care acționează în cadrul statului: ministerele, departamentele, instituțiile bancare și financiare, organele de drept, organele de administrație publică etc.

Cunoașterea particularităților criminalistice tipice de investigare a acestor infracțiuni și aplicarea iscusită a metodelor respective în procesul cercetării are o importanță deosebită, determinată, în special, de complexitatea urmăririi penale în cazurile de corupție. Or, aceste dificultăți sunt determinate de un spectru larg de circumstanțe, și anume: participanții la infracțiunile de corupție sunt interesați în ascunderea minuțioasă a urmelor infracțiunii; mascarea actelor de corupție sub forma modalităților legale de obținere a unor beneficii patrimoniale; predominarea probelor indirecte, care necesită proceduri sofisticate și de durată pentru a demonstra fapta infracțională etc. În aceste condiții, o importanță substanțială o are cunoașterea și aplicarea iscusită a particularităților metodologice de investigare a infracțiunilor de corupție, perceperea și folosirea corespunzătoare a informațiilor cu relevanță criminalistică în raport cu specificul comportamental al subiecților infracțiunilor de corupție.

Cuvinte-cheie: infracțiune, corupție, metodologie, particularități, tactică, făptuitor, probatoriu, urmărire penală, constatare, bunuri materiale, mijloace bănești, circumstanțe, interceptare, înregistrare audio-video, activitate specială de investigații, acțiuni de urmărire penală, capcane criminalistice, grupare criminală organizată, complicitate, versiune, planificare, specialist, reținere în flagrant.

METHODOLOGICAL PARTICULARS REGARDING THE INVESTIGATION OF CORRUPTION CRIMES

The danger of corruption crimes is due to the fact that they cause the decay and disintegration of state structures, discredit and undermine the authority of the state apparatus. Corruption crimes are widespread, being committed practically in all fields of activity. Corruption offenses affect, to a certain extent, all structures that act within the state: ministries, departments, banking and financial institutions, legal bodies, public administration bodies, etc.

The knowledge of the typical forensic peculiarities of investigating these crimes and their

skillful application in the research process are of particular importance, determined, in particular, by the complexity of criminal prosecution in corruption cases. However, these difficulties are determined by a wide spectrum of circumstances, namely: the participants in the corruption crimes are co-interested in thoroughly hiding the traces of the crime; masking acts of corruption in the form of legal ways of obtaining patrimonial benefits; the predominance of indirect evidence, which requires sophisticated and long-lasting procedures to prove the criminal act, etc. The knowledge and skillful application of the methodological particularities of investigating corruption crimes, the perception and appropriate use of information with forensic relevance in relation to the behavioral specifics of the subjects of corruption crimes are of substantial importance in these conditions.

Keywords: crime, corruption, methodology, particularities, tactics, perpetrator, evidence, criminal investigation, finding, material assets, monetary means, circumstances, interception, audio-video recording, special investigative activity, criminal investigation actions, forensic traps, organized criminal group, complicity, version, planning, specialist, apprehension in the act.

Conceptul de „corupție” are o conotație laică și una juridică. Necesitatea incriminării faptelor de corupție nu este o noutate a societății actuale, infracțiunile de acest tip fiind incriminate încă de la începuturile formelor de organizare juridico-socială [1; p.259].

În procesul de tranziție și de adaptare la condițiile economiei de piață concurențiale, corupția tinde să devină un fenomen structurat și specializat în toate domeniile vieții sociale și politice. Acest proces a fost declanșat de schimbarea regimului politic și este alimentat de factorii de risc actuali: conexitatea cu alte fapte antisociale și cu economia subterană, managementul defectuos al deciziei politice și legislative, precum și mutațiile axiologice și morale ale societății [6; p.58].

Actualmente, fenomenul corupției continuă să submineze stabilitatea politică a Republicii Moldova, încrederea societății în sistemul politic și în cel judiciar, în supremația legii, dezvoltarea economică, promovarea investițiilor străine și integrarea în comunitatea europeană.

În Republica Moldova, practicarea corupției rămâne a fi o „afacere convenabilă” atât timp cât va continua să aducă beneficii considerabile persoanelor corupte fără ca riscurile aferente, în cazul depistării acțiunilor lor, să fie prea mari [2; p.856].

Din acest considerent, fenomenul corupției trebuie ținut sub un control riguros și diminuat atât prin aplicarea unor măsuri

de prevenire a factorilor criminogeni și de înlăturare a condițiilor care generează corupția, cât și prin depistarea nemijlocită a actelor de corupție, prin tragerea la răspundere juridică a vinovaților, în temeiul legii, prin mediatizarea cazurilor de corupție combătute [8; p.5; 4].

Din punct de vedere criminalistic, infracțiunile de corupție, dacă e să ținem cont de modalitatea de comitere, pot fi divizate în anumite categorii. Aceasta are loc în funcție de modalitatea transmiterii bunurilor materiale, de specificul și felul presiunii asupra persoanei corupte, de caracterul acțiunilor (inacțiunilor) de serviciu ale făptuitorului, lucru condiționat de prezența unei înțelegeri prealabile în rândul membrilor unei grupări criminale.

În baza primului criteriu, există două modalități de comitere a infracțiunilor de corupție: 1) cu ajutorul intermediarilor; 2) fără intermediari. Conform celui de-al doilea criteriu, infracțiunile de corupție pot fi săvârșite: 1) cu extorcare; 2) fără extorcare. Al treilea criteriu ne permite să clasificăm infracțiunile de corupție în: 1) acțiuni (inacțiuni) ilegale săvârșite în interesul persoanei care corupe; 2) acțiuni (inacțiuni) aflate în câmpul legal, efectuate în interesul care corupe.

Și, în fine, în baza celui de al patrulea criteriu, infracțiunile de corupție pot fi comise: 1) prin înțelegere prealabilă în vederea primirii într-o singură formă determinată a bunurilor, mijloacelor bănești sau a unui beneficiu de la

o anumită persoană; 2) cu înțelegere prealabilă, pentru a obține, în diverse forme, bunuri, mijloace bănești sau diverse beneficii de la mai multe persoane nedeterminate în anumite intervale de timp.

Totodată, fiecare dintre modalitățile catalogate supra poate fi detaliată în funcție de varietatea și specificul actelor de intermediere, particularitățile obiectului material al faptelor de corupție și modalitățile de transmitere ale acestuia, specificul extorcării, domeniul de activitate a subiectului infracțiunii și particularitățile înțelegerii prealabile privind comiterea infracțiunii.

Identificarea semnelor modalității aplicate în fiecare caz aparte, juxtapunerea ei cu combinațiile tipice ale variantelor de corupere ne permite să determinăm cu o mai mare certitudine unde am putea căuta și, respectiv, descoperi date concrete și relevante despre circumstanțele comiterii actelor de corupție [11; p.601-602].

Specificul cercetării infracțiunilor examinate în calitate de nucleu al corupției se explică prin următoarele:

a) *complexitatea elucidării*. Corupția se atribuie la infracțiunile bilaterale, în care lipsește victima interesată de stabilirea adevărului și pedepsirea vinovaților. Dimpotrivă, ambele părți sunt infractori, de aceea sunt interesate de tănuirea infracțiunii nu numai față de organele de drept, dar și față de martori;

b) nivelul slab de luptă cu aceste infracțiuni. Practica demonstrează că lupta împotriva corupției este concentrată la nivelul de jos al ierarhiei societății noastre;

c) lipsa egalității reale dintre persoane în fața legii (majoritatea persoanelor cu funcții de răspundere au imunitate față de tragerea la răspundere penală);

d) creșterea nivelului „profesionalismului infracțional” al persoanelor care practică corupția;

e) toleranța cetățenilor față de acest fenomen;

f) stabilirea contactelor strânse din-

tre reprezentanții capitalului criminal și funcționarii de stat care ocupă funcții de răspundere;

g) existența relațiilor de rudenie, cumătrism, precum și a intereselor de partid, de clan etc., dintre persoanele care mituiesc și persoanele respective cu funcții de răspundere [3; p.354-355].

Particularitățile criminalistice ale infracțiunilor de corupție influențează asupra determinării cercului de circumstanțe care urmează a fi stabilite în procesul investigării acestor fapte.

Primul grup al acestor informații este legat de stabilirea faptului, circumstanțelor și modalităților de primire a bunurilor, serviciilor, banilor (timpul, locul, modalitatea, prezența sau lipsa extorcării, caracterul obiectului material al infracțiunii, semnele și particularitățile, acestuia etc). Al doilea grup de circumstanțe sunt legate de stabilirea caracterului „comportamentului de serviciu” al persoanei corupte, determinat de faptul obținerii anumitor bunuri, servicii, mijloace bănești etc. Următorul grup de circumstanțe presupune stabilirea cercului de participanți la infracțiune, care influențează asupra caracterului și gradului de pedeapsă. Și, în fine, al patrulea grup are în vedere stabilirea condițiilor care au contribuit la săvârșirea actelor de corupție [11; p.602-603].

În viziunea autorului M. Gheorghiuță, „La cercetarea acestor infracțiuni deosebit de complicate și periculoase pentru societate, cunoașterea modelului criminalistic are un avantaj important. Ca elemente ale modelului criminalistic al actelor de corupere pot fi nominalizate:

1) datele referitoare la subiecții actului de corupere;

2) datele cu privire la obiectul infracțiunii;

3) datele cu privire la modalitățile de săvârșire a corupției;

4) datele despre urmele de corupție;

5) datele cu privire la locul și timpul săvârșirii actului de corupție;

6) datele cu privire la cauzele și condițiile săvârșirii actului de corupție [3; p.356].

Organele de urmărire penală sesizate despre săvârșirea unei infracțiuni de corupție trebuie să lămurească următoarele probleme:

1) *Calitatea făptuitorului*. În funcție de tipul infracțiunii de corupție, subiectul activ al infracțiunii poate fi: o persoană care exercită o funcție publică; o persoană care în baza unei funcții participă la luarea deciziilor sau le poate influența; o persoană care exercită atribuții de control; o persoană care acordă asistență specializată unităților, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le poate influența; persoane care, indiferent de calitatea lor, realizează, controlează sau acordă asistență specializată, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le poate influența cu privire la operațiuni financiar-bancare, de asigurări sau comerciale; o persoană care deține o funcție de conducere într-un partid ori formațiune politică, într-un sindicat, organizație patronală, asociație fără scop lucrativ sau fundație; alte persoane;

2) *Activitatea ilicită*, desfășurată de făptuitor, de alți participanți, modul de operare, legături cu diverse instituții;

3) *Scopul activității infracționale*. Organele de urmărire penală trebuie să clarifice dacă făptuitorul a acționat cu intenție. Stabilirea scopului este importantă pentru încadrarea juridică corectă a faptei;

4) Valorile, bunurile, banii sau alte foloase necuvenite ce au constituit obiectul activității infracționale. Termenul „foloase necuvenite” este extrem de larg, prin acesta înțelegându-se orice fel de avantaje de ordin patrimonial [7; p.683-684].

Informațiile despre infracțiunile de corupție pot fi obținute din plângerile persoanelor fizice și juridice, din materialele controalelor și reviziilor la anumite întreprinderi, organizații, din declarațiile bănușilor, învinușilor privind comiterea unor alte infracțiuni și, de asemenea, în rezultatul activității speciale de investigații. În plângerile cetățenilor fie că sunt descrise circumstanțele

unor episoade concrete a actelor de corupție cu nominalizarea persoanelor concrete, fie se menționează că anumiți indivizi sunt corupți, obținând bani, bunuri, servicii etc., prin acte de corupție [10; p.594].

Autorul A. Halikov susține că în procesul cercetării infracțiunilor de corupție este necesar să stabilim: 1) statutul juridic și împuternicirile persoanei cu funcție de răspundere; 2) dependența juridică a persoanei care corupe de cea coruptă sau prezența anumitor relații reciproce (de exemplu, în cazul dat nu a avut loc o returnare a datoriei sau că nu sunt prezente anumite relații de ordin personal sau juridico-civil, fiind pe față acțiunile legate strict de corupere); 3) acțiunile care puteau fi sau au fost săvârșite de către persoana coruptă în virtutea împuternicirilor sale de serviciu; 4) forma prin care s-a materializat actul de corupere (bani, bunuri materiale, servicii etc.); suficiența datelor și a informațiilor pentru dovedirea, demonstrarea actului de corupție [12; p.85-86].

Conform opiniei autorului N. Iablokov, „În procesul investigării infracțiunilor de corupție, la etapa inițială și ulterioară a activității de urmărire penală, se materializează diferite situații tipice de urmărire penală. Ca inițiale, figurează, de regulă, următoarele situații:

1) prezența informațiilor argumentate privind infracțiunile de corupție deja comise, parvenite de la anumite organe de drept sau de la persoane concrete;

2) prezența plângerilor, sesizărilor de la anumite persoane privind estorcarea bunurilor, banilor și presupusa lor transmitere;

3) informațiile privind actele de corupție au devenit cunoscute cu ocazia investigării altor cauze penale” [11; p.603-604].

Și cercetătorul M. Gheorghită susține că „Din punct de vedere al caracterului determinat al informației pe aceste categorii de infracțiuni, la etapa inițială se poate vorbi despre trei situații tipice de urmărire penală:

1) a parvenit declarația unei persoane concrete cu privire la estorcarea de la ea a unor valori, obiecte sau declarația persoanei căreia

s-a încercat a i se da mită;

2) există date argumentate despre un act săvârșit de corupere, parvenite de la persoana care a dat mită (corupător);

3) există informație referitor la un act presupus sau real de corupere (despre mai multe acte), care este stipulat în materialele altei cauze penale” [3; p.362].

Urmează să reținem că se întâlnesc și grupări criminale organizate axate pe comiterea infracțiunilor de corupție, cu divizarea strictă a rolurilor între membrii lor. De cele mai frecvente ori este vorba despre subiecți antrenați în activitatea infracțională, a cărei realizare nu este posibilă fără acte de corupere, de exemplu în sfera contrabandei, traficului de ființe umane, de arme, circulației drogurilor etc. Uneori, grupări stabile de persoane corupte se formează în cadrul structurilor comerciale din lucrători în funcție de furnizori, specializați în perfectarea documentelor, încheierea și executarea anumitor contracte, tranzacții.

În afară de grupările nominalizate, întâlnim și „asociații infracționale” de persoane corupte, fără divizarea strictă a rolurilor și funcțiilor. În asemenea cazuri, unii și aceiași subiecți figurează în unele episoade în calitate de extorcatori, iar în altele ca intermediari. Relațiile dintre coparticipanți în asemenea cazuri se pot manifesta fie pe picior de egalitate, fie pe subordonarea unui sau mai multor membri ai grupării [10; p.593].

În continuare, referindu-ne la versiunile de urmărire penală la etapa inițială a cercetării, reținem că acestea sunt înaintate, în primul rând, pentru stabilirea realității actelor de corupție. Cele mai caracteristice în acest sens sunt următoarele versiuni: a) persoana cu funcție de răspundere a primit anumite bunuri, mijloace bănești în circumstanțele ce derivă din datele inițiale; b) persoanei cu funcție de răspundere i s-a transmis într-adevăr un anumit obiect, însă nu pentru a o corupe, ci în legătură cu alte circumstanțe și în strictă conformitate cu legea (donația, achitarea unui onorariu, restituirea unei datorii etc.), iar se-

sizarea privind pretinsele acte de corupție reprezintă rezultatul unei erori de bună-credință sau al unei calomnieri; c) funcționarul a îndeplinit conștiincios și în strictă conformitate cu prevederile legii atribuțiile sale de serviciu în privința persoanei și nu a primit de la ea bani sau bunuri; d) persoana cu funcție de răspundere nu a primit bunuri, bani și nu a executat nicio acțiune în favoarea persoanei despre care se presupune că ar fi transmis aceste bunuri sau mijloace bănești.

Aceste versiuni explică, în mare parte, posibilele variante ale evenimentelor din trecut. În unele cazuri, însă, de exemplu privind plângerile referitoare la estorcare, versiunile înaintate trebuie nu doar să explice ceea ce deja a avut loc, dar și să prognozeze rezultatul probabil al acțiunii persoanelor care vor participa la reținerea în flagrant [11; p.603-604].

În toate situațiile, este necesară studierea presupușilor subiecți ai actelor de corupție. În acest scop, se recomandă solicitarea informațiilor privind antecedentele penale, studierea materialelor din dosarele personale, efectuarea acțiunilor de control și a măsurilor speciale de investigații în privința lor, verificarea relațiilor și studierea calităților personale ale acestora [10; p.596].

Situațiile de urmărire penală la etapa ulterioară a cercetării se formează, de obicei, în funcție de rezultatele etapei inițiale, de gradul de înaintare pe calea verificării acțiunilor inițiale de urmărire penală, precum și în funcție de „atitudinea” subiecților actelor de corupție față de probele strânse care demonstrează vinovăția lor. Totodată, tipul acestor situații se determină, în principal, de gradul de recunoaștere a vinovăției de către făptuitori în privința comiterii faptelor de corupție.

Respectiv, versiunile noi de urmărire penală, dacă apar la această etapă, de cele mai multe ori au un caracter particular, spre deosebire de momentul începerii cercetării, fiind direcționate spre clarificarea unor elemente separate ale elementelor componentelor de infracțiune și a unor circumstanțe particulare.

Totodată, în cadrul etapei a două a cercetărilor, în caz de stabilire a unor circumstanțe suplimentare, încă neverificate, poate apărea necesitatea înaintării unor noi versiuni referitoare la esența actului infracțional [11; p.604].

Planul cercetării pe această categorie de dosare urmează a fi coordonat cu planul măsurilor speciale de investigații. De această coordonare depinde, în mare parte, succesul investigații infracțiunilor, care necesită efectuarea unui complex substanțial de acțiuni și măsuri secrete, precum și reținerea în flagrant. Totodată, planul trebuie să prevadă, în mod obligatoriu, aplicarea mijloacelor tehnico-criminalistice necesare pentru descoperirea, fixarea și ridicarea urmelor infracțiunilor de corupție, care fie că sunt distruse repede de făptuitori, fie că se deformează (își pierd caracteristicile specifice) [11; p.604].

Organele judiciare pot utiliza mijloace tehnice de înregistrare audio și video, care prezintă procedee tehnice de înmagazinare, relevare, conservare și evidențiere a probelor. O asemenea utilizare face posibilă documentarea directă a faptelor de corupție.

Din punct de vedere tehnico-tactic criminalistic, în realizarea acestor înregistrări se vor avea în vedere următoarele:

1) Specialistul însărcinat cu înregistrarea convorbirilor va transmite imediat mesajele cu valoare sau semnificație infracțională organului de urmărire penală, orice întârziere prejudiciind activitatea de probare a infracțiunii;

2) Alegerea mijloacelor/aparaturii de înregistrare video, fotografice, în funcție de condițiile specifice în care se va realiza înregistrarea. Astfel, se va ține cont de particularitățile sau topografia locului de întâlnire, de spațiul închis sau deschis, timpul de zi sau noapte, sursele de radiații electromagnetice ș.a. În cazul denunțului se va putea utiliza procedeul montării pe corpul denunțatorului a unor aparate de înregistrare a întregii convorbiri [7; p.688-689].

Or, nucleul înregistrărilor audio-video este format, fără nici cea mai mică îndoială, de înregistrările de sunete, acestea suscitând

cel mai mare interes pentru organele statului, tocmai datorită conținutului maximalizat din punctul de vedere al informațiilor captate în acest fel.

Legată de conceptul de „înregistrare audio” se află în primul rând noțiunea de „voce”, chiar dacă, teoretic, este evident că pe calea înregistrărilor audio pot fi surprinse și alte tipuri de sunete, niciunul, totuși, nereușind să se ridice, din punct de vedere informațional, la importanța acesteia din urmă. De fapt, ceea ce interesează în raport de materia pe care o analizăm este „vorbirea” persoanei și nu vocea acesteia, deoarece, de regulă, în cadrul interceptărilor și înregistrărilor audio-video persoana supravegheată este cunoscută, ceea ce rămâne de aflat fiind ideile pe care le exprimă ea cu ajutorul vorbirii [9; p.165-166].

Din punct de vedere al tipului lor, este preferabilă utilizarea, în funcție de posibilități, a mijloacelor audio-video care asigură preluarea unui volum maxim de informații din mediul supravegheat și prezintă avantajul sincronizării temporare a sunetelor și imaginilor. De regulă, mijloacele tehnice mobile sunt purtate de către persoane sau sunt fixate pe corpul acestora, putându-se afla în mișcare pe timpul funcționării [6; p.129].

De asemenea, menționăm că în ceea ce privește înregistrările de imagini, ele joacă un rol mai redus ca pondere în cadrul global al înregistrărilor audio-video – mărturie stând în acest sens chiar conținutul probator al dosarelor în care se recurge la astfel de mijloace speciale de investigare – și reprezintă un instrument deosebit de util de cercetare și dovadă în materia procesual-penală.

Prin însăși natura lor, înregistrările de imagini, fie ele dinamice sau statice, pot constitui elemente forte în descoperirea unor activități ilegale și în supravegherea persoanelor bănuite de diverse demersuri contrare legii, evident și în funcție de ceea ce se urmărește prin realizarea acestora [9; p.173].

Un specific al planului cercetării actelor de corupție îl reprezintă faptul că o parte

componentă a acestuia sunt diferite scheme (a legăturilor infracționale, a relațiilor dintre diverse organizații, subdiviziuni, a unor persoane care dețin funcții de răspundere etc.). Ele sunt relevante pentru a reprezenta, la figurat, elementele fenomenelor studiate, legătura și interdependența lor reciprocă, ajutându-ne la formularea clară și precisă a sarcinilor și la identificarea mijloacelor optime în vederea soluționării lor [11; p.604].

În funcție de complexitatea acțiunii, echipa va alege momentul intervenției, asigurându-se astfel efectul elementului surpriză asupra infractorului, particularitate tactică semnificativă pentru destrămarea sistemului de apărare a acestuia. Regulile tactice criminalistice care trebuie urmate în aceste momente sunt: a) intrarea cu rapiditate în spațiul infracțional, în așa fel încât făptuitorul să nu poată fugi; b) conducătorul și ceilalți membri ai echipei trebuie să-și declare identitatea, prezentând legitimația, astfel încât toate persoanele prezente să audă acest lucru; c) identificarea funcționarului, subiect activ al infracțiunii pe baza documentelor de identitate pe care le are asupra sa; d) identificarea tuturor persoanelor care se găsesc în acel loc și care ulterior ar putea confirma sau oferi date despre activitățile desfășurate de făptuitor, despre bunuri și bani; e) efectuarea percheziției corporale a autorului; f) percheziția întregului spațiu în care a fost surprins făptuitorul; g) înștiințarea făptuitorului cu privire la dreptul de a fi asistat de un apărător [7; p.690-691].

De asemenea, la investigarea infracțiunilor de corupție se folosesc pe larg capcanele criminalistice. Acestea sunt definite ca activitate tehnico-științifică și practică a organelor judiciare, prin folosirea de substanțe chimice și instalații mecanice, electronice sau electromagnetice, pentru identificarea și probarea vinovăției infractorilor [6; p.119-120].

Utilizarea capcanelor criminalistice în domeniul combaterii infracțiunilor de corupție prezintă un rol dublu: rolul preventiv, în situația în care, prin identificarea făptuitorilor,

se stopează săvârșirea unor noi infracțiuni; rolul represiv, în situația în care făptuitorii sunt identificați, prinși și răspund penal pentru comiterea infracțiunilor. În activitatea de cercetare a infracțiunilor de corupție sunt aplicate mai multe tipuri de capcane criminalistice: 1) capcana chimică, care utilizează substanțe chimice fluorescente ce intră în contact cu autorul, iar în urma evidențierii acestora se va identifica persoana ce a fost prezentă la locul comiterii infracțiunii; 2) capcanele optice, care se referă la utilizarea unor dispozitive de fotografiere sau înregistrare video a suspectului; 3) capcanele fonice, care se referă la utilizarea unor dispozitive de înregistrare audio la locul unde sunt indicii că se va săvârși infracțiunea de corupție [5; p.209].

Pe durata investigării infracțiunilor de corupție prin efectuarea acțiunilor de urmărire penală urmează a fi stabilite următoarele circumstanțe: 1) statutul juridic al persoanei publice și prezența împuternicirilor de acțiune în privința persoanei care corupe în virtutea împuternicirilor de serviciu – momente stabilite prin ridicarea ordinelor, hotărârilor, deciziilor de numire sau alegere în funcție, prin ridicarea și cercetarea fișelor de post, a instrucțiunilor de serviciu care reglementează activitatea și împuternicirile persoanei publice, prin audierea martorilor sau a conducătorilor întreprinderilor, organizațiilor și a managerilor subdiviziunilor respective din cadrul lor; 2) scopul actelor de corupție (pentru care anumite acțiuni sau inacțiuni a avut loc coruperea și dacă aceste acțiuni (inacțiuni) realmente au avut loc – aspecte constatate prin audierea persoanei care a corupt sau din al cărei nume a avut loc coruperea, precum și prin ridicarea anumitor acte, documente de la cel corupt și cel ce corupe care, respectiv, ne vorbesc despre faptul și scopul actului de corupție; 3) legalitatea sau ilegalitatea acțiunilor persoanei corupte se stabilește prin ridicarea de la fața locului în procesul cercetării sau percheziției a documentelor corespunzătoare care vorbesc despre scopul coruperii, precum și prin

audierea celui corupt, a colegilor de serviciu și a conducătorilor săi de la locul de muncă; 4) faptul că persoana bănuită sau învinuită în comiterea infracțiunii ocupă o funcție publică se constată prin ridicarea și cercetarea ordinelor, deciziilor, hotărârilor, contractelor de muncă privind numirea în funcție; 5) faptul estorcării bunurilor, banilor, serviciilor este stabilit prin audierea participanților la procesul penal, prin cercetarea documentelor ridicate care ne vorbesc despre scopul transmiterii și primirii bunurilor, banilor etc.; 6) obiectul material al infracțiunilor de corupție și valoarea acestuia sunt stabilite în procesul cercetării la fața locului, percheziției, ridicării, cercetării bunurilor și sumelor de bani ridicate, anexate la cauza penală, precum și prin anexarea la dosar a rezultatelor activității speciale de investigații și a verificării ulterioare a lor prin efectuarea acțiunilor de urmărire penală; 7) lipsa semnelor de provocare a infracțiunilor de corupție este constatată prin audierea persoanelor antrenate în actul de corupție, prin confruntări și verificarea minuțioasă a materialelor activității speciale de investigații, precum și prin acțiuni de urmărire penală și prin audierea martorilor etc. [12; p.86-87]

În marea majoritate a cazurilor, persoanele corupte după inițierea cercetărilor nu doar că nu încetează să se împotrivescă urmăririi penale, ci și intensifică această împotrivire. În afară de acțiunile orientate spre distrugerea sau falsificarea documentelor, corupții, de regulă, încearcă să limiteze accesul organului de urmărire penală la informațiile privind comiterea infracțiunii. Astfel, ei refuză să transmită documentele solicitate, se eschivează de participarea la acțiuni de urmărire penală și în-

cearcă să împiedice audierea persoanelor care pot face declarații în privința circumstanțelor infracțiunii [10; p.592].

Concluzii. Actele de corupție sunt, de obicei, legate cu alte fapte infracționale (sustrageri, evaziuni fiscale, escrocherii etc.), precum și cu activitatea grupărilor criminale organizate. În legătură cu acest fapt, în cadrul aprecierii criminalistice a informațiilor în aceste cauze penale este necesar să atragem atenție la faptul dacă sunt prezente semne criminalistice specifice altor infracțiuni, dacă nu se evidențiază prezența anumitor relații și legături cu specific de corupție. Aceasta este extrem de important pentru stabilirea și identificarea scopurilor infracționale, atât imediate cât și de perspectivă, și, respectiv, pentru descoperirea tuturor episoadelor activității infracționale și trasarea măsurilor de profilaxie.

Una din cele mai dificile sarcini ale cercetării infracțiunilor de corupție ține de stabilirea tuturor episoadelor activității infracționale și a participanților la acestea. Din acest considerent, recomandăm să se studieze și analizeze minuțios modul de viață al bănuiților sau învinuiților în vederea determinării perioadei de timp în care s-a înregistrat o creștere substanțială a asigurării lor materiale, fiind depășite vizibil posibilitățile oferite de veniturile legale în acest sens. În acest scop, urmează să identificăm conturile din instituțiile bancare, să evaluăm valoarea bunurilor învinuitului și membrilor familiei lui, a persoanelor apropiate, să ne documentăm în privința cheltuielilor suportate de zi cu zi, să determinăm perioada de timp în care s-a înregistrat o creștere substanțială a veniturilor și cheltuielilor ale persoanelor vizate.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

---

1. Bogdan S., Șerban D. A. Drept penal. Partea specială. Infracțiuni contra patrimoniului, contra autorității, de corupție, de serviciu, de fals și contra ordinii și liniștii publice. Ed. Universul Juridic. București, 2020.
2. Brînză S., Stati V. Tratat de drept penal.

- Partea specială. Volumul II. USM. Chișinău, 2015.
3. Gheorghiuță M. Tratat de metodică criminalistică. CEP USM. Chișinău, 2015.
  4. Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 153 din 15.07.2011 pentru aprobarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 170-175, 2011.
  5. Moise A. C., Stancu Em. Criminalistica. Elemente metodologice de investigație a infracțiunilor. Ed. Universul Juridic. București, 2017.
  6. Petre A., Trif V. Constatarea infracțiunilor de corupție. Ed. C. H. BECK. București, 2016.
  7. Stancu Em. Tratat de criminalistică. Ediția a IV-a. Ed. Universul Juridic. București, 2007.
  8. Timofei C. Răspunderea penală pentru traficul de influență. Material didactico-științific. CEP USM. Chișinău, 2012.
  9. Tudoran M. V. Teoria și practica interceptărilor și înregistrărilor audio sau video judiciare. Ed. Universul Juridic. București, 2012.
  10. Драпкин Л. Я., Карагодин В. Н. Криминалистика. Учебник. Изд. Проспект. М., 2007.
  11. Криминалистика. Учебник для вузов. Ответственный редактор. Профессор Н. П. Яблоков. Изд. БЕК. М., 1997.
  12. Халиков А. Н. Основы расследования должностных преступлений. Учебно-практическое пособие. Изд. НОРМА. М., 2010.

DESPRE AUTOR**Vitalie JITARIUC**

*doctor în drept,
Facultatea de Drept și Științe Sociale,
Universitatea de Stat „Alecă Russo” din Bălți
e-mail: vjitariuc@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-9361-4460*